

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē

॥ dvipañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvipañcāśaḥ sargaḥ ॥

dhūmrākṣasya yuddhaṃ tasya hanumatā vadhaśca

*dhūmrākṣaṃ prēkṣya niryāntaṃ
rākṣasaṃ bhīmavikramam |
vinēdurvānarāḥ sarvē
prahr̥ṣṭā yuddhakāṅkṣiṇaḥ ॥ 6.52.1 ॥*

*tēṣāṃ sutumulaṃ yuddhaṃ
sañjajñē kapidrakṣasām |
anyōnyaṃ pādapairghōrai -
rnighnatām sūlamudgaraiḥ ॥ 6.52.2 ॥*

*rākṣasairvānarā ghōrā
vinikṛttāḥ samantataḥ |
vānarai rākṣasāścāpi
drumairbhūmisamīkṛttāḥ ॥ 6.52.3 ॥*

*rākṣasāstvabhisaṅkruddhā
vānarān niśitaiḥ śaraiḥ |
viviyadhurghōrasaṅkāśaiḥ
kaṅkapatrairajihmagaiḥ ॥ 6.52.4 ॥*

tē gadābhiśca bhīmābhiḥ
 paṭṭisaiḥ kūṭamudgaraiḥ |
 ghōraiśca pariḡhaiścitrai -
 striśūlaiścāpi saṃśritaiḥ || 6.52.5 ||

vidāryamāṇā rakṣōbhi -
 rvānarāstē mahābalāḥ |
 amarśajanitōddharṣā -
 ścakruḥ karmāṇyabhītavat || 6.52.6 ||

śaranirbhinnagātrāstē
 śūlanirbhinnadēhinaḥ |
 jagrḥustē drumāmstatra
 śilāśca hariyūthapāḥ || 6.52.7 ||

tē bhīmavēgā harayō
 nardamānāstatastataḥ |
 mamanthū rākṣasān vīrān
 nāmāni ca babhāṣirē || 6.52.8 ||

tad babhūvādbhutaṃ ghōraṃ
 yuddhaṃ vānararakṣasām |
 śilābhirvividhābhiśca
 bahuśākhaiśca pādapaiḥ || 6.52.9 ||

rākṣasā mathitāḥ kēcid
 vānarairjitakāśibhiḥ |
 pravēmū rudhiraṃ kēci -
 nmukhai rudhirabhōjanāḥ || 6.52.10 ||

pārśvēṣu dāritāḥ kēcit
 kēcid rāśīkṛtā drumaiḥ |
 śilābhiścūrṇitāḥ kēcit
 kēcid dantairvidāritāḥ || 6.52.11 ||

dhvajairvimathitairbhagnaiḥ
 khaḍgaiśca vinipātitaiḥ |
 rathairvidhvaṃsitaiḥ kēcid
 vyathitā rajanīcarāḥ || 6.52.12 ||

gajēndraiḥ parvatākāraiḥ
 parvatāgrairvanaukasām |
 mathitairvājibhiḥ kīrṇaṃ
 sārōhairvasudhātalam || 6.52.13 ||

vānarairbhīmavikrāntai -
 rāplutyōtplutya vēgitaiḥ |
 rākṣasāḥ karajaistīkṣṇai -
 rmukhēṣu vinidāritāḥ || 6.52.14 ||

viṣaṇṇavadanā bhūyō
 viprakīrṇaśirōruhāḥ |
 mūḍhāḥ sōṇitagandhēna
 nipēturdharaṇītalē || 6.52.15 ||

anyē tu paramakruddhā
 rākṣasā bhīmavikramāḥ |
 talairēvābhīdhāvanti
 vajrasparśasamairharīn || 6.52.16 ||

vānaraiḥ pātayantastē
 vēgitā vēgavattaraiḥ |
 muṣṭibhiścaraṇairdantaiḥ
 pādapaiścāvapōthitāḥ || 6.52.17 ||

sainyaṃ tu vidrutaṃ dṛṣṭvā
 dhūmrākṣō rākṣasarśabhaḥ |
 rōṣeṇa kadanam cakrē
 vānarāṇām yuyutsatām || 6.52.18 ||

prāsaiḥ pramathitāḥ kēcid
 vānarāḥ śōṇitasravāḥ |
 mudgarairāhatāḥ kēcit
 patitā dharaṇītalē || 6.52.19 ||

parighairmathitāḥ kēcid
 bhindipālaisca dāritāḥ |
 paṭṭiśairmathitāḥ kēcid
 vihvalantō gatāsavaḥ || 6.52.20 ||

kēcid vinihatā bhūmau
 rudhirārdrā vanaukaśaḥ |
 kēcid vidrāvitā naṣṭāḥ
 saṅkruddhai rākṣasairyudhi || 6.52.21 ||

vibhinnahrdayāḥ kēci -
 dēkapārśvēna śāyitāḥ |
 vidāritāstriśūlaisca
 kēcidāntrairviniḥsṛtāḥ || 6.52.22 ||

tat subhīmaṃ mahadyuddhaṃ
 harirākṣasasaṅkulam |
 prababhau śastrabahulaṃ
 śilāpādapasaṅkulam || 6.52.23 ||

dhanurjyātantrimadhuraṃ
 hikkātālasamanvitam |
 mandastanitagītaṃ tad
 yuddhagāndharvamābabhau || 6.52.24 ||

dhūmrākṣastu dhanuṣpāṇi -
 rvānarān raṇamūrdhani |
 hasan vidrāvayāmāsa
 diśastāñcharavrṣṭibhiḥ || 6.52.25 ||

dhūmrākṣēṇārditaṃ sainyaṃ
 vyathitaṃ prēkṣya mārutiḥ |
 abhyavartata saṅkruddhaḥ
 pragṛhya vipulāṃ śilāṃ || 6.52.26 ||

krōdhād dviguṇatāmākṣaḥ
 pitustulyaparākramaḥ |
 śilāṃ tāṃ pātayāmāsa
 dhūmrākṣasya rathaṃ prati || 6.52.27 ||

āpatantīm śilāṃ drṣṭvā
 gadāmudyamya sambhramāt |
 rathādāplutya vēgēna
 vasudhāyāṃ vyatiṣṭhata || 6.52.28 ||

sā pramathya ratham tasya
 nipapāta śilā bhuvi |
 sacakrakūbaram sāśvam
 sadhvajam saśarāsanam || 6.52.29 ||

sa bhaṅktvā tu ratham tasya
 hanūmān mārutātmajaḥ |
 rakṣasām kadanam cakrē
 saskandhaviṭapairdrumaiḥ || 6.52.30 ||

vibhinnaśirasō bhūtvā
 rākṣasā rudhirōkṣitāḥ |
 drumaiḥ pramathitāścānyē
 nipēturdharaṇītalē || 6.52.31 ||

vidrāvya rākṣasam sainyam
 hanūmān mārutātmajaḥ |
 girēḥ śikharamādāya
 dhūmrākṣamabhidudruvē || 6.52.32 ||

tamāpatantaḥ dhūmrākṣō
 gadāmudyamya vīryavān |
 vinardamānaḥ sahasā
 hanūmantamabhidravat || 6.52.33 ||

tasya kruddhasya rōṣeṇa
 gadām tām bahukaṇṭakām |
 pātayāmāsa dhūmrākṣō
 mastakē'tha hanūmataḥ || 6.52.34 ||

tāḍitaḥ sa tayā tatra
 gadayā bhīmavēgayā |
 sa kapirmārutabala -
 staṁ prahāramacintayan || 6.52.35 ||

dhūmrākṣasya śirōmadhyē
 giriśṛṅgamapātayat |
 sa visphāritasarvāṅgō
 giriśṛṅgēṇa tāḍitaḥ || 6.52.36 ||

papāta sahasā bhūmau
 vikīrṇa iva parvataḥ |
 dhūmrākṣaṁ nihataṁ drṣṭvā
 hataśēṣā niśācarāḥ |
 trastāḥ praviviśurlaṅkāṁ
 vadhyamānāḥ plavaṅgamaiḥ || 6.52.37 ||

sa tu pavanasutō nihatya śatrūn
 kṣatajavahāḥ saritaśca saṁvikīrya |
 ripuvadhajanitaśramō mahātmā
 mudamagamat kapibhiḥ supūjyamānaḥ || 6.52.38 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 yuddhakāṇḍē dvipañcāśaḥ sargaḥ ||